

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 4000/2022
30.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драган Стоилковић, адвокат у ..., против тужене НЛБ Комерцијална банка а.д. Београд (ранији назив Комерцијална банка а.д. Београд), чији је пуномоћник Младен Аврамовић, адвокат у ..., ради поништаја решења и реинтеграције, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1085/21 од 16.05.2022. године, у седници већа одржаној дана 30. марта 2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1085/2021 од 16.05.2022. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 1293/17 од 16.09.2020. године, ставом I изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца и поништено је као незаконито решење тужене о престанку радног односа тужиоцу бр. ... од 30.1.2017. године. Ставом II изреке обавезана је тужена да тужиоца врати на рад, на послове и радне задатке који одговарају његовој стручној спреми и способностима. Ставом III изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 348.000,00 динара, са припадајућом каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1085/21 од 16.05.2022. године, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена је првостепена пресуда у ставу првом изреке, делу става другог изреке који се односи на враћање на рад, као и у ставу трећем изреке. Укинута је првостепена пресуда у преосталом делу става другог изреке који се односи на распоређивање тужиоца на послове и радне задатке сходно стручној спреми и способностима тужиоца, и у том делу је тужба одбачена. Одбијени су као неосновани захтеви тужене и тужиоца за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у делу у ком је првостепена пресуда потврђена, тужени је изјавио благовремену и дозвољену ревизију из свих законом предвиђених разлога.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаних одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20) и одлучио да ревизија туженог није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Нису од утицаја ревизијски наводи о томе да је другостепена одлука неразумљива, нејасна и противречна, јер се њима суштински указује да је одлука захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку. Таква битна повреда не представља дозвољени ревизијски разлог предвиђен у члану 407. Закона о парничном поступку, због чега наводи ревидента у том делу нису од утицаја у ревизијском поступку. Ревизијски наводи којима се оспорава оцена доказа и утврђено чињенично стање у погледу чињенице да ли је тужилац лично приступио подацима са рачуна клијента банке, представљају недозвољен ревизијски разлог, имајући у виду да се правилност чињеничног стања може побијати само у процесној ситуацији из члана 403. став 2. ЗПП-а (у вези члана 407. став 2. ЗПП-а), што овде није случај.

Нису основани ревизијски наводи тужиоца којима се указује да је другостепена одлука донета уз погрешну оцену изведених доказа у списима, односно да је таква одлука донета уз битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, а у вези са чланом 8. Закона о парничном поступку. Напротив, побијана одлука заснована је на чињеничном стању које је утврђено оценом доказа од стране првостепеног суда. Због наведеног битна повреда на коју се указује није могла бити учињена у поступку пред другостепеним судом.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у спорном периоду био запослен код тужене банке на неодређено време на пословима „... у Одељењу ... - Сектору за ...”, а сходно закљученом Уговору о раду од 1.6.2007. године, са припадајућим анексима. Дана 19.1.2017. године, тужена је донела упозорење пред отказ уговора о раду сходно члану 180. ЗОР-а, у којем је наведено да је тужена банка по захтеву клијента банке од 15.12.2016. године ББ (јавни извршитељ) извршила провере у компјутерском систему на околност да ли је дана 16.11.2016. године од стране неког запосленог у банци извршен увид у њен рачун, по ком основу и за које потребе, појаснивши да је назначеног дана била заказана у 12:00 часова лицитација за продају непокретности, а пре тога је био уплаћен предужам од стране заинтересованог купца и да је треће лице сазнало за ову уплату непосредно пре одржавања надметања, па је уплатиоца предужма покушало да одговори од учествовања на лицитацији. Са тим у вези, у упозорењу је даље наведено да је надлежна служба банке (поступајући по захтеву клијента ББ) покренула поступак за утврђивање одговорности и извршила увид у податке о свим запосленим радницима банке који су критичног дана (16.11.2016. године) приступили назначеном рачуну, те да је утврђено да је тужилац тог дана између 16:00 – 17:00 часова приступио рачуну наведеног клијента, а да за то није било пословне потребе, па му је због оваквог поступања стављено на терет да је злоупотребио и прекорачио своја овлашћења, те да стога постоји сумња да је тужилац информације са наведеног рачуна пренео трећем лицу пре лицитације, односно да је извршио повреду радне обавезе и радне дисциплине у виду злоупотребе положаја и

прекорачења овлашћења, неовлашћеног одавања података (у вези одавања пословне и банкарске тајне), поступање запосленог који није у складу са Правилима понашања и професионалне етике тужене, као и понашање запосленог које није у складу са усвојеним кодексом банке и другим општим актима тужене. Након тога, тужена је донела оспорено решење о отказу уговора о раду од 30.01.2017. године, којим је тужиоцу престао радни однос код тужене са истих разлога као у упозорењу. Даље је из исказа саслушаних сведока (запослени код тужене банке) утврђено да је у спорном периоду код тужене банке важило правило да су шифра и кориснички налог сваког запосленог за приступ систему тајна, тј. да се исти не деле са осталим запосленима, али да је ипак постојала пракса међу запосленима да се корисничке шифре и налози деле и то најчешће због одсутног запосленог који је на боловању или за потребе штампања, те да су стога запослени у тужиочевом сектору у предметном периоду знали његову шифру и кориснички налог. Такође је утврђено, да се накнадном провером компјутерског система, у Извештају тужене банке појавио податак да је критичног дана (16.11.2016. године) у преподневним часовима, и то око 10:00 часова, подацима са рачуна ББ приступљено са корисничког налога још једног запосленог радника у банци - ВВ, те да тај запослени није имао никакву пословну потребу да приступи истима.

На основу утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су применом одредаба члана 179. и 191. Закона о раду, у вези са чл. 231. ЗПП, усвојили тужбени захтев за поништај оспореног решења и реинтеграцију, полазећи од утврђења да је у спорном периоду више запослених у тужиочевом сектору знало кориснички налог тужиоца, те да се стога не може са сигурношћу искључити могућност да је критичног дана неко други приступио предметном рачуну користећи налог и шифру тужиоца (коју је знао од раније), те да са тим у вези нема доказа у списима који би суд уверили да је баш тужилац лично својим налогом и шифром приступио предметним подацима. Даље су судови закључили да је једини пренос података из банке ка трећем лицу могао да се деси критичног дана у преподневним часовима (пре лицитације која је била у 12:00 часова), јер је податак да је предујам за лицитацију уплаћен тог јутра, треће лице сазнало пре одржавања лицитације у 12:00 часова и тад контактирало заинтересованог купца. У том временском периоду са налога тужиоца није још било приступљено подацима клијента ББ, већ тек послеподне око 16:00 – 17:00 часова.

Са изнетог, нижестепени судови закључују да је оспорено решење о отказу уговора о раду незаконито, и да су испуњени услови за враћање тужиоца на рад.

Тужени у ревизији указује на неправилну примену материјалног права и истиче да је утврђено да је са налога тужиоца заштићено персонализованом шифром приступљено подацима са рачуна клијента ББ, без икакве пословне потребе, што представља злоупотребу положаја и прекорачења овлашћења, без обзира да ли је податке у вези са тим рачуном саопштио трећем лицу. Даље истиче да је без значаја чињеница да је критичног дана у преподневним часовима подацима са рачуна именованог клијента приступљено са налога још једног запосленог у банци, такође без пословне потребе. Према оцени туженог, наведено не може ослободити од одговорности тужиоца који је неовлашћеним приступом рачуну клијента банка учинио повреду радне обавезе.

Ревизија туженог није основана.

На утврђено чињенично стање нижестепени судови су правилно применили материјално право на основу ког су поништили решење о отказу уговора о раду и обавезали туженог да тужиоца врати на рад.

Наиме, решење о отказу уговора о раду, у битном, засновано је на чињенично тврдњи да је тужилац без икакве пословне потребе, дана 16.11.2016. године приступио подацима са пословног рачуна клијента тужене банке, те да је те податке саопштио трећем лицу, па је тужиоцу стављена на терет злоупотреба положаја и прекорачење овлашћења, неовлашћено одавање података (у вези одавања пословне и банкарске тајне), поступање запосленог који није у складу са Правилима понашања и професионалне етике тужене, као и понашање запосленог које није у складу са усвојеним кодексом банке и другим општим актима тужене. Терет доказивања чињеница које образују отказни разлог је на туженом. Међутим, првостепени суд је након изведених доказа, а нарочито саслушања сведока, закључио да наведене чињеничне тврдње туженог из отказног решења нису поткрепљене доказима, већ да се заснивају на недовољно поузданим и противречним доказима. Наиме, правилно су нижестепени судови оценили да могућност приступа корисничком налогу тужиоца од стране било ког запосленог у туженој банци (због постојања негативне праксе да запослени међусобно саопштавају шифре својих корисничких налога), умањује доказну снагу Извештаја о извршеној контроли на основу ког тужени тврди да је баш тужилац приступио рачуну клијента банке. Наведена чињеница према оцени нижестепених судова, није могла бити на несумњив утврђена на основу доказа које је приложио тужени, нарочито због чињенице да је у каснијој контроли туженог, утврђено да је критичног дана у преподневним часовима, други службеник тужене банке такође без пословне потребе вршио увид у рачун клијента банке. Стога је противречна тврдња тужене да је тужилац приступио подацима клијента банке да би их саопштио трећем лицу, јер из осталих доказа произлази да је важност саопштене информације била пресудна само у преподневним часовима (уплата предумја за лицитацију која је била заказана за 12:00 часова), када тужилац свакако није приступио подацима са рачуна клијента банке.

Нису основани ревизијски наводи да моменат приступа подацима са пословног рачуна клијента банке није релевантан за постојање отказног разлога. Имајући у виду садржину упозорења пред отказ уговора о раду, као и само решење о отказу уговора о раду, закључује се да је читав поступак контроле покренут на захтев клијента због сумње у правилност рада тужене банке, те је и тужени интерну контролу спровео у контексту испитивања ко је од запослених поверљиве службене информације саопштио трећем лицу. Из тих разлога се не може отказни разлог сводити само на неовлашћени приступ подацима клијента банке, без упуштања у све околности које су уопште иницирале поступак интерне контроле и довеле до отказа уговора о раду, те се у конкретном случају отказни разлог не може исцрпети само у злоупотреби овлашћења тужиоца као запосленог, како то сматра тужена. Тужиоцу је на терет стављена умишљајна радња приступа подацима са рачуна клијента банке и откривање тих података трећим лицима, па се у тим околностима има ценити и законитост решења о отказу уговора о раду. Следи да се због недостатка доказа који би потврдили

целокупан чињенични основ на ком почива решење о отказу уговора о раду, решење испоставља незаконитим.

Такође, без утицаја су наводи ревидента да је за одговорност тужиоца ирелевантан податак да је рачуну клијента банке критичног дана, и то у преподневним часовима, приступио још један службеник банке, такође без пословне потребе. Наведена чињеница је од стране нижестепених судова цењена заједно са осталим изведеним доказима и иста је утицала на закључак судова о недоказаности основне чињеничне тврдње туженог на ком је засновано решење о отказу уговора о раду – да је тужилац приступио подацима са рачуна клијента банке и исте саопштио трећем лицу. Стога, чињеница да је други службеник банке критичног дана у преподневним часовима приступио подацима са рачуна клијента банке (дакле, у моменту када је банкарска информација могла бити циљано и сврсисходно пренета трећем лицу), релативизује чињеничне наводе туженог на којима заснива решење о отказу уговора о раду, као и доказе којима је исте поткрепио, на ком становишту су и нижестепени судови.

Како не постоје разлози због којих је ревизија изјављена, као ни разлози о којима суд води рачуна по службеној дужности, Врховни касациони суд је применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку донео одлуку као у изреци.

**Председник већа - судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић